

в досягненні оздоровчого ефекту, скільки в задоволенні через фізичні вправи широкого спектру потреб, спрямованих на самовираження, досягнення краси, зміну діяльності, позитивні емоції.

Список літератури:

8. Котова О.В. Ставлення студентів до фізичної культури і спорту як способу формування здорового способу життя / О.В. Котова, О.В. Непша, О.О. Попазов // Актуальные научные исследования в современном мире // Журнал. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вып. 1(45), ч. 5. – С.51-56.
9. Кулик І.Г. Оздоровчо-спортивна рекреація і студентська молодь/ І.Г. Кулик// Проблеми освіти і науки в університетах // Вісник КДУ імені Михайла Остроградського, Вип. 5/2010(64), ч.1 - С. 208-210.
10. Москаленко Н.В. «Педагогічні інновації у фізичному вихованні» / Н.В. Москаленко // «Спортивний вісник Придніпров'я». - 2009.- №1. – С. 19-22.
11. Непша О.В. Формування мотиваційно-ціннісного ставлення студентської молоді до занять фізичною культурою / О.В. Непша, Г.П. Суханова // Фізичне та спортивне виховання у вищих навчальних закладах. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – С.30-33.
12. Писаренко С.М. Використання фітнес-програм на заняттях фізичного виховання для студентів БДПУ / С.М. Писаренко// : пошуки, проблеми, перспективи розвитку : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25-26 квітня 2019 року) : збірник тез. – Бердянськ : БДПУ, 2019. – С. 227-229.

Винничук О.Т. <https://orcid.org/0000-0002-9709-7296>

**АНАЛІЗ СТУДЕНТАМИ-ПРАКТИКАНТАМИ ФАКУЛЬТЕТУ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ
ІНТЕРЕСУ УЧНІВ
ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ**

Тернопільський національний педагогічний університет ім.
Володимира Гнатюка

Анотація. У статті подано аналіз студентами факультету фізичного виховання проблеми формування інтересу учнів до занять фізичною культурою в процесі проходження ними

педагогічної практики. Визначено основні причини слабкої мотивації та пропонуються шляхи підвищення мотиваційної складової в навчальній діяльності учнів.

Annotation. *The article presents an analysis by students of the Faculty of Physical Education of the problem of forming students' interest in physical education in the process of their pedagogical practice. The main reasons for low motivation are identified and ways to improve the motivational component in students' learning activities are proposed.*

Фізичне виховання повинно сприяти формуванню особистої фізичної культури людини та бути її інтегральною якістю як умовою і передумовою ефективною навчально-професійної діяльності, узагальненим показником культури, метою саморозвитку та самовдосконалення.

Ефективність фізичного виховання істотно зросте, якщо буде розроблений алгоритм залучення учнів до регулярних занять фізичною культурою і спортом в сучасних соціально-економічних умовах. Важливо визначити, що необхідно зробити, щоб сформувати потребу займатися фізичними вправами і спортом на різних етапах становлення особистості [2, с.27].

Цілком природним є розуміння, що мотивація залучення особистості до занять фізичними вправами і спортом набуває у цьому процесі першочергового значення. Орієнтація учнів на засвоєння програми з фізичної культури вимагає цілеспрямованого впливу на їх інтелектуальну, емоційно-вольову та світоглядну складову, оскільки сучасне уявлення про фізичну культуру особистості пов'язане не тільки з розвитком рухових якостей, здоров'ям, але й глибиною знань людини, її мотивацією і світоглядом в галузі фізкультурно-спортивної діяльності.

Для розуміння сутності фізичного виховання важливо зрозуміти, що спонукає людину до рухової активності, оскільки даний вид діяльності не пов'язаний безпосередньо із здобуттям матеріальних благ, необхідних для життя. Важливим є і розуміння співвідношень в цьому процесі особистісного, біологічного і соціального фактору.

Формування мотивації і інтересу до систематичних занять фізичною культурою - актуальна проблема сучасності. Значна кількість науковців є одностайними в думці, що сучасна система фізичного виховання не вирішує у повній мірі завдання формування цінностей фізичної культури і відповідно не формує

мотиви здоров'язберігаючої поведінки [1, с.15]. На основі аналізу педагогічної практики студентами факультету фізичного виховання, подаємо розуміння ними причин низької ефективності фізичного виховання в школах і окреслимо шляхи підвищення мотивації школярів до занять фізичною культурою і спортом. До таких причин студенти відносять:

- недостатня кількість годин, відведених на уроки фізичної культури в процесі навчання.

Існують норми рухової активності для різних вікових груп населення. Норма для школярів - від 14 до 21 годин на тиждень. Якщо врахувати що в школі два уроки фізичної культури на тиждень, то решту часу (12-19 год.) необхідно компенсувати іншими формами фізичного виховання. Ніхто не забороняє запровадити (відродити) в школах гімнастику перед початком занять, в процесі уроків, для зняття втоми засобом фізкульт-пауз виконати 3-4 вправи, проводити години здоров'я, «Веселі старты», різні змагання, шкільні спортивні свята і т.п.

Програма з фізичної культури для шкіл не в повній мірі відповідає вимогам сьогодення.

Зміст шкільної програми передбачає, що учні повинні засвоїти життєво необхідні навички в ходьбі, бігу, метаннях, стрибках, лазінні, а також елементи волейболу, баскетболу, гімнастики та навчилися ходити на лижах. Засвоєння учнем шкільної програми з фізичної культури, в цілому, повинно сприяти підвищенню рівня фізичної підготовленості, а це безпосередньо пов'язано зі зміцненням здоров'я.

Низька мотивація до занять (зниження інтересу).

Особливої уваги заслуговує сам факт зниження інтересу учнів до уроків фізичної культури і занять іншими видами фізкультурно-спортивної діяльності.

Для реалізації шкільної програми кожна школа повинна бути оснащена бодай мінімальним набором сучасного спортивного інвентаря та обладнання – це, у певній мірі, підвищить активність учнів. В сучасних умовах відсутність необхідного спортивного інвентаря в багатьох школах призводить до того, що уроки формалізуються, нерідко стають нудними і нецікавими. В багатьох випадках урок фізичної культури перетворюється на формальний захід. В результаті учні починають ігнорувати заняття або формально, будучи присутніми на уроці, весь час сидять на гімнастичних лавках.

Незважаючи на проблеми зі спортивним інвентарем, частина студентів-практикантів намагаються творчо підходять до проведення уроків, застосовуючи нестандартне обладнання,

підбираючи цікаві вправи, і таким чином формують у школярів розуміння необхідності самостійних занять. Такі студенти пояснюють, як ті чи інші вправи впливають на організм учнів, їм стає зрозуміла необхідність виконання вправ. Це призводить до зміни мотивації, розуміння учнем суті занять фізкультурою і їх важливості для здоров'я.

В процесі практики студенти прийшли до висновку, що зазвичай, батьків сучасного школяра фізична культура також майже не цікавить: їх здебільшого турбує, який рівень викладання англійської мови, математики, біології - адже дитині необхідно готуватись до ЗНО та вступати в університет.

Від такого ставлення до розуміння, покликано закладати фундамент здоров'я майбутнього нації, страждають усі: і діти, з слабким здоров'ям та зниженим імунітетом вже у самому ранньому віці, і суспільство в цілому яке, власне, позбавлене можливості отримати здорове майбутнє. Діти також, на рівні підсвідомості, розуміють думку широкого загалу про непотрібну, другосортну «фізкультуру». Не дивно, що і безпосередньо вчителі фізичної культури стало важко переконувати молоде покоління в тому, наскільки це необхідно - займатися фізкультурою.

На думку студентів-практикантів, є сенс запровадити в навчальний процес шкіл факультатив з основ фізкультурних знань. Пояснюється це хибним загальноприйнятим уявленням про те, що фізична культура повинна бути спрямована на розвиток фізичних якостей учнів, а необхідність досягнення оздоровчого ефекту в значній мірі збіднюють сам зміст цього процесу. Окрім того, другорядності набувають компоненти, без яких фізичне виховання втрачає цілісність та кінцеву мету. До них відносимо: розуміння естетичної та моральної складової фізичного виховання, знання і дотримання гігієнічних правил, вміння контролювати свій фізіологічний стан, володіння прийомами і методами відновлення сил, психофізіологічна потреба в зміцненні свого здоров'я, а отже, наявність інтересу і прагнення до самостійних занять фізичними вправами. Внаслідок цього погіршується здоров'я дітей і підлітків, зменшується кількість здорових дітей. На думку сучасних науковців, погіршення стану фізичного та психічного здоров'я молоді - це не тільки результат складних соціально-економічних процесів, які відбуваються в нашій країні, а й наслідок прогалин в існуючій системі шкільного фізичного виховання. Уроки фізичної культури проводяться, в основному, з точки зору «механічного» освоєння рухових умінь і навичок, не

створюються передумови до процесу безперервного фізичного вдосконалення. Школярі не оволодівають способами творчого застосування отриманих знань у процесі життєдіяльності, а головне - не отримують стійкої мотивації до занять фізичною культурою, як способу збереження і зміцнення здоров'я.

Пошук шляхів для усунення даних процесів охоплює різні сторони науки і практики, але, з огляду на сучасний стан справ, рішення так і не знайдено. Однак досвід багатьох практиків дозволив накопичити значний матеріал для вирішення даної проблеми.

Суттєвим аспектом цього процесу з позиції соціальної детермінації особистості, є зв'язок мотиву з потребами, а останніх - з об'єктивними соціальними умовами життя. Якщо ж зв'язок "мотив - потреба" продовжити до "мотив - потреба - мета", і вивчити її, то можна говорити про цілком чіткий напрямок, в рамках якого необхідно організувати діяльність в галузі фізичного виховання. Чимало педагогів єдині в думці, що для цього необхідно враховувати інтереси учнів, виявляти найбільш бажані для них види рухової активності, за допомогою засобів і методів фізичного виховання формувати інтерес до занять.

Необхідно керуватись індивідуальним і диференційованим підходом до фізичних можливостей і готовності учнів, в межах уроку фізичної культури у більшій мірі реалізовувати принцип змагальної діяльності. Підтримка інтересу і цілеспрямованості у школярів багато в чому залежить від того, чи відчують вони психоемоційне задоволення від уроку фізичної культури, чи формується у них позитивне ставлення до процесу виконання фізичних вправ.

Школярам притаманне суб'єктивне ставлення до навчального предмету, яке характеризується, з одного боку, розумінням значимості даного предмету, а з іншого - очікуванням того, що на уроках фізичної культури можна задовольнити свої інтереси, потреби в руховій активності. Коли учень відчуває стан психоемоційного задоволення, формується і позитивно-активне ставлення до фізичної культури взагалі [3, с.16].

Головними причинами нестійкого інтересу до уроків фізичної культури можна вважати слабку реалізацію принципу емоційності, «прісний», не цікавий підбір вправ для вирішення завдань уроку, надмірне фізичне навантаження, погану організацію уроку. На таких уроках учні зазвичай присутні лише заради оцінки та з метою уникнення неприємностей. І

навпаки - учні, які відчувають задоволення на уроках, працюють на них заради свого фізичного вдосконалення.

Студенти-практиканти прийшли до висновку, що мотиви відвідування школярами уроків фізичної культури впливають на навчальну активність учнів, в свою чергу і вона значною мірою залежить від задоволеності школярів уроками. Як бачимо, ці процеси є взаємозалежними.

Список літератури:

1. Безверхня Г.В. Формування мотивацій до самовдосконалення учнів загальноосвітніх шкіл засобами фізичної культури і спорту: метод. Рекомендації для вчителів фізичної культури / Г.В. Безверхня. – Умань : УДПУ, 2003. – 52 с.
2. Лисяк В. М. Формування інтересу до занять фізичною культурою та спортом у школярів 6- 11 класів :дис... канд. наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.02 / В. М. Лисяк:Харківська держ. академія фізичної культури.— Х., 2006. - 211с.
3. Саїнчук М. М. Формування ціннісних орієнтацій в сфері фізичної культури і спорту учнів старших класів у процесі фізичного виховання : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / М. М. Саїнчук: Національний університет фізичного виховання і спорту України. – К., 2012. – 22 с.

Голуб В.А. <https://orcid.org/0000-0003-3123-7169>

Прокопович В.М. <https://orcid.org/0000-0003-4758-1538>

Бережанський О.О. <https://orcid.org/0000-0002-4764-2006>

Ястремський О.О.

РОЗВИТОК ВОЛЕЙБОЛУ НА КРЕМЕНЕЧЧИНІ

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка

Анотація. У публікації розкриваються історичні аспекти розвитку волейболу на Кременеччині, проаналізовано виступи навчальних закладів Кременеччини у волейбольних турнірах, описано створення та діяльність громадської організації «Федерація волейболу м. Кременця та Кременецького району».